

ТОРІЯ ЗРОСТАННЯ ТРЬОХ СТАДІЙ О.КОНТА

Пронько В.С., *здобувач вищої освіти*

Миколаївський національний аграрний університет

Закон «трьох стадій» Конт покладає в основу соціальної динаміки і за його допомогою характеризує основні етапи прогресу людського розуму: теологічну, метафізичну та позитивну стадії.

Теологічна (або фіктивна) стадія розпочинається з найдавніших часів існування людства і триває до 1300 р. В ній Конт виділяє три періоди: період фетишизму (обожнювання людиною явищ і предметів природи), період політеїзму, коли життям і чудесними властивостями надприродного наділялися «фіктивні істоти» і панувала епоха «поетичного світогляду», період монотеїзму (віра в єдиного бога з появою християнства і домінуючою роллю релігії одного бога в політиці, моралі, способі життя, звичаях, пізнанні тощо). В основні сприйняття і розуміння світу ця стадія базується на релігійних уявленнях, пов'язаних з вірою в існування богів, духів та інших фантастичних сил. Це - часи авторитету в науці і монарха - в суспільстві і в системі політичних відносин.

Метафізична стадія охоплює період з 1300 до 1800 р. Вона характеризується руйнацією старих вірувань і уявлень про природу та суспільство і є перехідною. Надприродні фактори витісняються пошуками сутності та першопричин. Місце бога займає природа. Зменшується частка емоційного сприйняття - почуття. Збільшуються елементи критицизму, що готує передумови для переходу до вищої стадії наукового світосприйняття. В

економіці започатковуються елементи розвитку промислового виробництва, в політиці виникають все частіші випадки боротьби проти влади монархів і спроби замінити її владою народу.

Позитивна стадія пов'язана з виникненням наукового менталітету, науковим розумінням природи та суспільства внаслідок утворення позитивної науки і теорії. На позитивній стадії зникають суперечності між теорією та практикою, а пізнання закономірностей розвитку минулого і сьогодення створює можливості для передбачення тенденцій розвитку майбутнього.

Концепція О. Конта завершує велику традицію французької просвітницької філософії історії, зародження якої пов'язане з Ш.-Л. Монтеस्क'є, а розвиток з іменами таких мислителів, як Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, А.-Р. Тюрго, Ж.-А. Кондорсе та їхній ідейний продовжувач К.-А. Сен-Сімон. Подальший розвиток французької суспільної думки не пропонує нам глобальних філософсько-історичних побудов, зосереджуючись переважно на політологічних, як А. Де Токвіль, та соціологічних, як Е. Дюркгейм, проблемах. Власне кажуч, від філософії історії до соціології як «позитивної» науки переходить вже О. Конт. Його концепція розвитку людства виглядає порівняно з його попередниками у Франції надто схематичною. Але в ній є принаймні два моменти, які рішуче вплинули на франко-англо-американську суспільну думку XIX-XX ст. Маються на увазі, по-перше, теза про те, що настав час панування в духовній сфері позитивних наук, і, по-друге, що у виробничо-соціальной сфері цьому відповідає «індустріальне суспільство», початок доби якого (з 1800 р.) фундатор позитивізму палко вітає.

О. Конт не був новатором у науці в революційному значенні. Він - «науковий реформатор», сумлінний систематик. Вчений узагальнив різноманітні ідеї свого часу і здійснив першу спробу створення системи соціології, поставивши завдання створити нову науку про суспільство, ввівши термін «соціологія», який був каталізатором для пошуків нових методів для науки. І йому це вдалося.

Основний зміст соціологічних поглядів О. Конта можна звести до наступного:

- при вивченні соціального життя слід не покладатися на здогадки, а опиратися на спостереження, порівняльні методи;

- вивчення соціальних явищ не може бути абсолютним, а завжди є відносним, в залежності від нашої організації і нашого становища в соціальній сфері;

- наука соціологія повинна давати відповідь не лише на питання як відбувається явище, вміти передбачати і розв'язати проблеми, що виникають;

- все існує лише в тій мірі, в якій це буде доведено наукою; це можливо лише у тому випадку, якщо будуть вивчатися реальні факти суспільного життя;

- існує взаємозв'язок соціальних елементів, частин і підрозділів суспільства (людей, груп, спільнот та ін.)